

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 2 1 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Četrtek, 3. junij 2021 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

3. Opišite lastnosti prsti hladnih območij (tundrskih prsti) in černozemov (črnih prsti) tako, da v opisa smiselno vključite dva pojma, ki ustrezno označujeta značilnosti posamezne skupine prsti. Uporabite vse navedene pojme. Izbirajte med:

zračnost zakisanost puhlica debel humusni horizont

Prsti hladnih območij (tundrske prsti): _____

Černozeми (črne prsti): _____

(2 točki)

4. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A Prst je prepereli del Zemljine skorje, ki v razmeroma kratkem času postane rodoviten.
- B Mineralni delci v prsti nastajajo s preperevanjem organskih snovi.
- C Pri višji vlažnosti in višjih temperaturah nastajajo debelejšje prsti.
- D Struktura prsti nam pove, kako so mineralni delci v prsti povezani.
- E Izredno stare in zelo vlažne prsti na karbonatni podlagi so bazične.

(2 točki)

Svet 1

6. Na sliki 6 v barvni prilogi so s števkami 1, 2, 3 in 4 označena gorovja. Izpišite številko najstarejšega gorovja in imenujte orogenezo, v kateri je to gorovje nastalo.

Številka gorovja: _____

Orogeneza: _____

(2 točki)

7. Na sliki 6 v barvni prilogi je s črko A označeno območje, ki je nastalo predvsem s tektonskim prelamljanjem. Imenujte dve reliefni obliki, ki sta nastali kot posledici tektonskega prelamljanja.

1 _____

2 _____

(2 točki)

8. Današnja reliefna izoblikovanost gorovja, ki je na sliki 6 v barvni prilogi označeno s črko B, je posledica delovanja različnih preoblikovalnih procesov v preteklosti. Za posamezno geološko dobo opišite prevladujoč proces, ki je odločilno vplival na današnjo reliefno podobo označenega gorovja.

Terciar: _____

Pleistocen: _____

(2 točki)

9. Pojasnite vpliv reliefa na podnebne značilnosti Severne Amerike.

(2 točki)

10. Pojasnite vzrok za nastanek območja, ki je na sliki 6 v barvni prilogi označeno s črko C.

(2 točki)

Svet 2

11. Opišite naravnogeografski in družbenogeografski vzrok za intenzivnejši rečni promet po Modri reki v primerjavi z reko Kongo.

Naravnogeografski vzrok: _____

Družbenogeografski vzrok: _____

(2 točki)

12. S pomočjo slike 7 v barvni prilogi, ki prikazuje delež turistov v Avstraliji leta 2017, na črto pred pravihima trditvama napišite DA.

_____ Kljub veliki oddaljenosti je Avstralijo leta 2017 obiskalo 20 % turistov iz Evrope.

_____ 40 % turistov je tega leta prišlo iz Azije.

_____ Večina turistov prihaja iz držav s poindustrijskim razvojem.

_____ Med vsemi državami je največ kitajskih turistov.

(2 točki)

13. Opišite pozitivno gospodarsko in pozitivno demografsko posledico turističnega obiska za lokalno prebivalstvo na Karibskem otočju.

Gospodarska posledica: _____

Demografska posledica: _____

(2 točki)

14. Pojasnite eno rešitev za prometno stanje, prikazano na sliki 3, značilno za mnoga velemesta po svetu.

Slika 3

(Vir: Jain, A., 2016: India loses billions of rupees to traffic jams. World economic forum. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2016/10/india>. Pridobljeno: 25. 11. 2019.)

(2 točki)

15. Preberite besedilo in pojasnite vzrok za spremembe v številu kitajskih turistov po svetu.

Kitajska postaja najpomembnejši igralec tudi na področju turizma. Leta 2016 je okoli 136 milijonov Kitajcev turistično potovalo v tujino. Večina jih še vedno potuje v sosednje države, vedno več pa na zahod, tudi v Evropo. Kitajska je s približno 9% deležem Kitajcev v globalnem turizmu že prehitela ZDA (66 milijonov). Kitajski turisti v tujini porabijo bistveno več denarja, to je okoli 300 milijard dolarjev, drugače od ameriških, ki letno v tujini pustijo okoli 100 milijard dolarjev.

(Prirejeno po: Kuzma, V., 2018: Kitajski turizem. Perspectives. URL: https://www.cep.si/wp-content/uploads/2018/07/Perspectives_Kuzma-26.7.pdf. Pridobljeno: 29. 11. 2019.)

(2 točki)

19. S pomočjo slike 9 v barvni prilogi, ki prikazuje letno količino padavin v Evropi, pojasnite vzrok za večjo količino padavin na območju, označenem s črko A, v primerjavi z območjem, označenem s črko B.

(2 točki)

20. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vlogo človeka pri v besedilu opisanih podnebnih spremembah v Evropi.

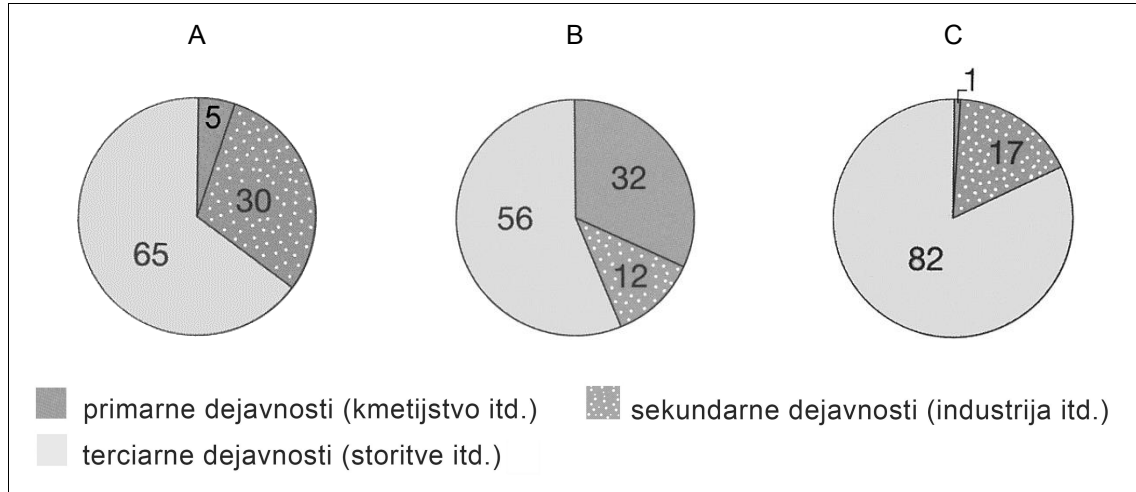
Na Nizozemskem so v bližini mesta Tilburg zabeležili $39,1\text{ }^{\circ}\text{C}$. Številka je presegla rekord $38,6\text{ }^{\circ}\text{C}$ iz avgusta 1944. V Belgiji se je živo srebro ustavilo na $38,9\text{ }^{\circ}\text{C}$. S tem je bil tudi v Belgiji presežen prejšnji rekord iz leta 1947, ko so izmerili $38,8\text{ }^{\circ}\text{C}$.

(Prirejeno po: K. A., 2019: Vročinski val v Evropi se stopnjuje: Nizozemci razbeljene ulice hladijo s soljo. 24 ur.com. URL: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/vrocinski-val-v-evropi-se-stopnjuje-nizozemci-razbeljene-ulice-hladijo-s-soljo.html>. Pridobljeno: 3. 12. 2019.)

(2 točki)

Evropa 2

21. Na sliki 4 so s črkami A, B in C označeni grafi, ki prikazujejo deleže (odstotke) zaposlenih v primarnem, sekundarnem in terciarnem sektorju na Nizozemskem, v Moldaviji in na Madžarskem. Napišite črko grafa, ki prikazuje omenjene deleže na Nizozemskem.

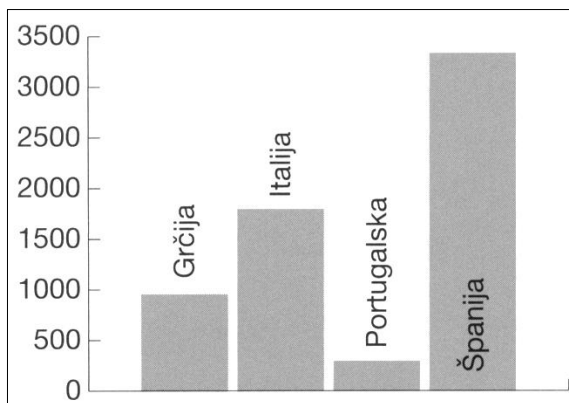
Slika 4

(Prirejeno po: Petek, M., in drugi, 2019: Geografija 3. Učbenik za geografijo v 2. oz. 3. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 50, 82, 133. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Črka grafa: _____

(1 točka)

22. Obkrožite kmetijski pridelek, katerega pridelava je prikazana na sliki 5.

Slika 5: Pridelano leta 2018 (v milijonih ton)

(Prirejeno po: Petek, M., in drugi, 2019: Geografija 3. Učbenik za geografijo v 2. oz. 3. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 106. Mladinska knjiga. Ljubljana)

riž tobak sončnična semena agrumi pluta

(1 točka)

23. Opišite dva različna cilja skupne kmetijske politike v Evropski uniji.

1 _____

2 _____
_____ (2 točki)

24. S pomočjo slike 10 v barvni prilogi imenujte območja na Nizozemskem, ki so jih pridobili iz morja. Opišite še dve fazi pridobivanja kmetijskih površin na teh območjih po prvi fazi, ki jo predstavlja gradnja nasipov.

Ime: _____
Prva faza: gradnja nasipov
Druga faza: _____

Tretja faza: _____

_____ (2 točki)

25. Na sliki 11 v barvni prilogi so s črkami A, B, C, D in E označena območja v Evropi. K vsaki trditvi napišite črko območja, ki ga trditev opisuje.

_____ Kmetijska proizvodnja je zaradi privatizacije kmetijskih zemljišč po letu 1990 zelo upadla.
_____ V 19. stoletju so bolezni večkrat uničile pridelek, kar je povzročilo lakoto in izseljevanje.
_____ K visoki produktivnosti kmetijstva sta prispevali tradicija obveznega šolanja kmetov in nadzor kakovosti kmetijskih pridelkov. (2 točki)

M 2 1 1 5 0 1 1 1 5

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

26. Obkrožite podnebno značilnost, ki omejuje kmetijstvo na območju Vzhodne Evrope in je v legendi na sliki 12 v barvni prilogi označeno s črko A. Pojasnite vzrok za to podnebno značilnost tega območja.

PODNEBNA ZNAČILNOST:

poletna suša poletne nizke temperature deževje poleti majhna letna temperaturna amplituda

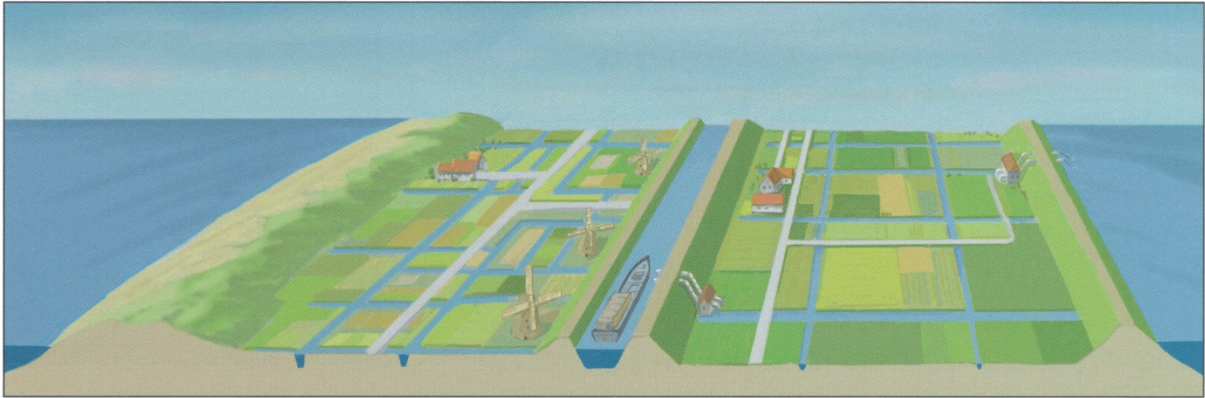
Pojasnitev: _____

(2 točki)

M 2 1 1 5 0 1 1 1 1 9

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

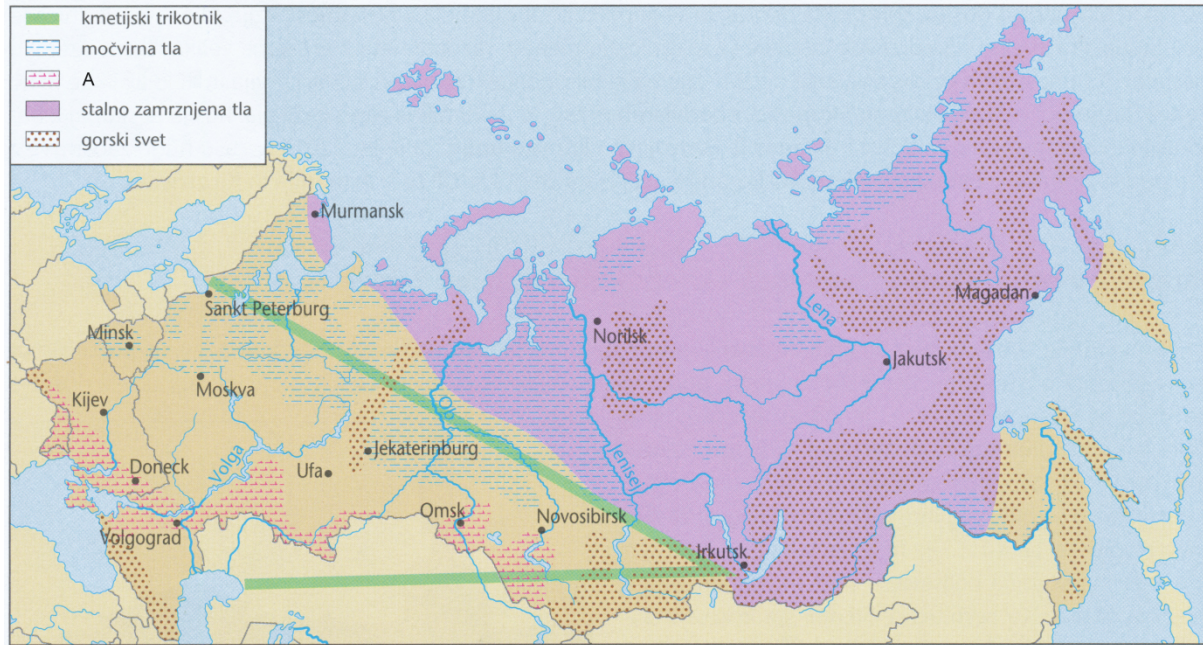
Slika 10

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2015: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 119. Modrijan. Ljubljana)

Slika 11

(Jokinen, J., 2019. Euroopan Kartaa. Peda.net. URL: <https://peda.net/sastamala/peruskoulut/aetsan-koulu/oppiaineet2/maantiede/8-luokat/8b/eurooppa2/8jlm/kuvamappi/kuvitus-suisto/euroopan-kartta>. Pridobljeno: 22. 11. 2019.)

Slika 12: Omejitveni naravni dejavniki za poselitev in kmetijstvo v Vzhodni Evropi

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2015: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 43. Modrijan. Ljubljana)